

A Pudlikutya-halmaz

Az amatőrcsillagászok – különösen a mélyég-észlelők – színes fantáziája közismert. Halmazokat, galaxisokat vizsgálva előszeretettel azonosítjuk a megnyerő látványú égitestet valami úszó vagy repülő élőlényvel. Noé bárkája hangulatát idézik a repülő Vadkacsák, az éjjeli Baglyok, vagy a Bálna uszonycspásai. Tanyasi hangulat árad a Fiastyúkból, s a réteken szeliden szállnak tova a Pillangók. Pudlikutyáról viszont még senki se hallott.

Minden úgy kezdődött, hogy idén tavaszszal a Csongrád Megyei Közgyűlés anyagi támogatást ítélt meg az MCSE Szegedi Helyi Csoportjának távcső beszerzése céljából. A 150 ezer forintos támogatás kiegészült az MCSE és a Budapesti Távcső Centrum felajánlásaival, így egy Sky-Watcher 254/1200-as Dobson-távcsövet választhattunk, három okulárral. A távcső hosszas adminisztrációt követően augusztus 6-án érkezett meg. Az ég derültnek ígérkezett, a napfény városában most is kristálytisza volt a levegő.

Csak Balázssal este 9 körül találkozunk a fűvészkerti Csillagvizsgálóban. Mire kiérek, Balázs már javában bemutat a 25.4 T-vel egy arra tévedt párocskának. Halmazok, galaxisok fotonjai koptatják először a 10 collos tükör felületét. Nagyon élvezzük, hisz minden égitest ismerős, mégis ismeretlen arcát mutatja. A 15 fokon járó Ikerhalmaz egyenesen ki akar esni a látómezőből. A szürkületi égen szépen tekeredik az M51, a Lyra Gyűrűsköde kékesszürke füstkarika, az M13 zsiszegése hangyás tévéképernyőre hasonlít. A Vadkacsa-halmaz egyáltalán nem vadkacsacsapat, sokkal inkább Fejetlen Robot. A Jupiter borotvaéles képét sajnos a légkör turbulenciái mossák el, ám a jobb pillanatokban annyi a részlet, hogy megremülök tőle. Itt most szó sem lehet rajzolásról... Az Uránusz zöldesszürke golyóbis, míg a Neptunusz kék pöttye mellett a Triton is látszik!

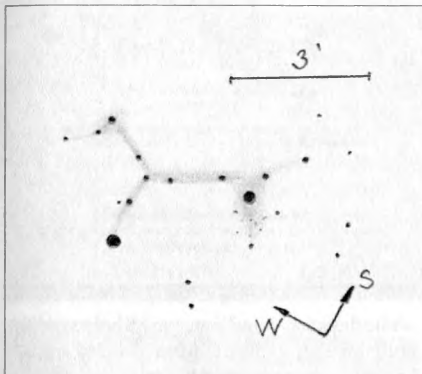
Boldog amatőrök az MCSE SZHCS új 254/1200-as Dobson-távcsőve mellett a szegedi Evezőspályánál

Hamarosan elköszönnek alkalmi látogatóink, és hármasban maradunk a nagy Dobsonnal. A mind sötétebbé váló égen beállítom a Barnard-galaxist (NGC 6822) a Nyilasban. 48x-os nagyítással már felde-reng, sőt, rajzolható is. Kicsit igényelné a nagyítást, de sebak. Az öröm nagy, hisz ez nem egy tipikusan vörösszéli trófea.

Balázs közben 15x70-es binoklijával első mélyég-rajzát készíti egy Scutum-nyílthalmazról. Amíg ő a tejutas csillagmezővel bajlódik, a Kék Hóglyó (NGC 7662 PL And) akad a 25-ös tükör végére. 48x: még semmi extra. 200x: valami kezdődik, szép, fényes kód, jééé, tényleg kék! 300x-sal is megnézem – majd kis híján leesek az észlelőszékről. A ködöcske fél ívpercnél is kisebb felületén két egymást metsző gyűrű szála tekerednek, a peremlein leszakadt foltok ülnek. Mintha a HST képté néznénk! Szólok lelkes mélyég-észlelő kollégámnak, hogy nézze már meg, ha szépet akar látni. Balázs rajzólástól elcsigázott szemének kész felüdülés, sokáig bámuljuk, követjük, élvezzük!

Mikor ő visszatér a binoklihoz, beállítok néhány nyári halmazt, pl. Ru 173-175, DoDz

11 a Cygnusban. Innen már csak egy ugrás a Gamma Cygni Régió, egyik kedvenc nyári-őszi Tejút-mezőm. Természetesen az NGC 6910 NY Cyg sem vonhatja ki magát a leészlelés alól. 48x-ossal óriási élmény színes csillagait vizsgálni, bő fél látómezőnyire a γ Cygnitól. Két fényes előtérscillaga narancsvörös fénnnyel a halmaz két végén pompá-

A különös formájú NGC 6910 nyílthalmaz a szerző részletrajzán. 2008.08.15. 220/1200 T, 133x

zik, míg a tagok hosszú, Y alakú láncba rendeződnek. 200x-osra váltok, majd az okulárba pillantok. A 6 mm-es Planetary okulár hozza szokott formáját, a nagy látómezőt és benne a tűszűrásnyi csillagokat. A csillagsor és a fényes előtérobjektumok együttes látványa egy fura kis jószágra emlékeztet, majd némi koncentráció után megszületik a Pudlikutya: teste és feje a halmaz csillaglánca, két lába a két előtérscillag. Hátsó lába kissé

kurta, de sebak, helyén egy pár ívperces, 13–15^m-s tagokból álló, ködbe burkolózó foltocská vigyorog. Micsoda jópófa eb! Pár perc után odahívom Balázst, nézze meg ő is, miáltal a Pudlikutya élete első közönségsikerét aratja.

Rajzolásától ezúttal eltekintünk, hogy még megnézhessük a délnek húzó 6P/d'Arrest üstökös 11^m-s 6'-es kómáját, azután hajnalig üstökösözök a távcsővel. Négy óra tájban elcsigázottan érek haza, majd másfél óra alvást követően egész nap a pusztaszeri kolostor rejtelmait kutatom.

Este a derült ég ismét a csillagdában talál bennünket, folytatjuk a távcső tesztelését, mélyég-próbáját. Újra a Barnard-galaxis a cél: ezúttal az északi peremén sorjázó diffúz ködök nyomába eredek. Pár halvány csillag látszik a jelzett helyeken – ezek azok? 300x-osra váltok. Nehéz követni, a csillagmezőt tucatszor elvesztem. Megszokom a sötétet, kitakarok minden fényt, és lám, ott ülnek a nem is olyan halvány, apró ködöcskék a galaxis peremén! Furcsa érzés, mintha a szomszédba kukucskálnánk át a kerítésen...

Ezen az estén nem maradtunk sokáig, mert a kevés alvás alaposan megviselte szervezünket. Még lerajzolok egy planetárist, aztán lassan hazaindulunk. Nem sürget minket semmi – a távcső nem szalad el, most már itt lesz, amikor csak akarjuk. És a 25 cm alig egy magnitúdóval „tud” csak kevesebbet egy 40–50 cm-es „ágyúnál”. Számunkra igazi óriástávcső.

Sánta Gábor

Rovatvezetői címváltozás!

Ezúton értesítjük tisztelt észleelőinket, hogy a rovatvezető költözése miatt ideiglenesen a következő postacímre küldjék megfigyeléseiket (már a novemberieket is!): Sánta Gábor, 5310 Kisújszállás, Arany J. u. 2/B/9.

Kérjük az eddigi szegedi cím mellőzését, a levelek elkallódásának megakadályozása végett. A költözés lebonyolítása után a végleges – szegedi – címet közölni fogjuk a Meteor hasábjain. Az e-mailes adatbeküldés változatlan marad: melyeg@mcse.hu.

APRÓHIRDETÉS

ELADÓ Proxima-tartóban egy 170/1420 mm-es aluzott Newton főtükör, és egy 40 mm-es aluzott segédtükör. Eladó továbbá 2 db új Starpointer. Ár: Megegyezés szerint. Tel.: (20) 4185-633

ELADÓ 90/1250-es Makszutov-Cassegrain tartozékokkal. Ár: 100 000 Ft. Tel.: (06) 30-515-9354